

شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ کارآفرینی؛ تأملی بر دیدگاه معلمان و مدیران دوره دوم

متوسطه ناحیه ۲ ارومیه

رحیم فردیان^۱

۱- کارشناسی ارشد فلسفه تعلیم و تربیت، آموزش و پرورش ناحیه ۲ ارومیه

Fardiyab@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ کارآفرینی در نظام آموزش و پرورش ایران؛ تأملی بر دیدگاه مدیران و معلمان دوره دوم متوسطه ناحیه ۲ ارومیه صورت پذیرفته است. این پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری شامل کلیه مدیران و معلمان دوره دوم متوسطه شهرستان ارومیه به تعداد ۵۵۰ نفر بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۱۰۸ نفر به عنوان نمونه جهت مطالعه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ کارآفرینی بود. برای بررسی روایی پرسشنامه عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ کارآفرینی از نظر متخصصان حوزه مدیریت و علوم تربیتی بهره گرفته و پس از بررسی آنها روایی صوری و محتوایی پرسشنامه مورد تایید قرار گرفت. شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) ۰/۹۸ و شاخص روایی محتوایی (CVI) ۰/۸۳ برای پرسشنامه به دست آمد. که نشانه دهنده روایی محتوایی قابل قبول برای پرسشنامه می‌باشد. داده‌های تحقیق پس از جمع‌آوری بر اساس سؤال‌های پژوهش و با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تاییدی و فریدمن تحلیل شدند. نتایج تحلیل عاملی پرسشنامه مذکور، شش عامل (اقتصادی، محیطی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و فردی) را بدست آورد که در آن ۶۶٪ درصد واریانس سوالات استخراج شده بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که شش عامل اقتصادی، محیطی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، فردی نقش مؤثری در توسعه فرهنگ کارآفرینی در نظام آموزش و پرورش دارند. بر اساس نتایج بدست آمده، عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ کارآفرینی نشان می‌دهد که عامل اجتماعی در رتبه اول و در رتبه‌های بعد به ترتیب عامل فرهنگی، عامل سیاسی، عامل فردی، عامل اقتصادی و عامل محیطی قرار دارد.

واژگان کلیدی: فرهنگ کارآفرینی، توسعه، نظام آموزش و پرورش، مدیران، معلمان

مقدمه

کارآفرینی، مفهومی است که از آغاز خلقت بشر وجود داشته است. کارآفرینی کانون و مرکز ثقل کار و تلاش و پیشرفت در عصر مدرنیته تلقی می‌شود. بدون توجه کافی به مقوله "توسعه فرهنگ کارآفرینی" نمی‌توانیم به شاخص‌های رشد و توسعه دست یابیم که از طریق تغییر در روند تولید بهره‌وری و پیشرفت فنی و صنعتی در عرصه اقتصاد حاصل می‌شود. در گذار از مرحله سنتی به صنعتی، باید به توانمندی‌ها و قابلیت‌های فردی کارآفرینان در بهره‌گیری از منابع طبیعی و به کارگیری تکنولوژی مدرن توجه ویژه‌ای داشته باشیم. زیرا آنها با به کارگیری روش‌های جدید در بازار، خود را برای استفاده بهینه از ابزار و دستیابی به کیفیت مطلوب کالا و خدمات آماده می‌کنند (داریانی، ۱۳۸۰). کارآفرینی فرایندی است که نقش حیاتی در تداوم، رشد و توسعه ملی و حتی اقتصادی جهانی ایفا می‌کند. لذا لزوم ایجاد بستر مناسب در جهت حمایت‌های منطقی اعم از مادی، فرهنگی، تحقیقاتی و علمی از کارآفرینی و کارآفرینان بیش از پیش در کشور ما احساس می‌گردد. اهمیت بحث کارآفرینی به حدی است که اقتصاددانان کارآفرینان را موتور رشد و توسعه اقتصاد جامعه می‌دانند و دانشمندان مدیریت آنها را از مهمترین عوامل تحول و نوآوری‌های سازمانی در عصر حاضر به شمار می‌آورند. لذا در هر محیطی که افراد از تفکر و هنر کارآفرینی برخوردار باشند، اقتصادی پویا و متنوع وجود خواهد داشت (به نقل از ممیز و همکاران، ۱۳۹۲). در کشور ما ایران سابقه آموزش کارآفرینی در آموزش و پرورش به دهه ۷۰ برمی‌گردد که در مقایسه با آموزش عالی با سابقه‌تر است. هر چند که فقط در یکی از شاخه‌های کاردانش درس اختیاری به عنوان کارآفرینی برای دانش‌آموزان این شاخه پیش بینی گردید و برنامه درسی متناظر آن اعم از تهیه و تدوین کتاب آموزش معلمان بدین منظور طراحی و اجرا شد. اما امروزه انتظار